

HE 118/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lukiolain sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lukiolakia sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että niihin lisättäisiin säännökset maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävästä lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta. Esityksellä vahvistettaisiin kyseisten henkilöiden mahdollisuuksia

osallistua lukiokoulutukseen ja näin edistetäisiin yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2014.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	3
Lainsäädäntö	3
Koulutusvaihtoehdot perusopetuksen jälkeen	6
2.2 Nykytilan arviointi	7
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	8
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	9
4.1 Taloudelliset vaikutukset	9
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	10
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset	11
5 ASIAN VALMISTELU	11
5.1 Valmisteluvaiheet ja aineisto	11
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	11
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	13
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	13
1.1 Lukiolaki	13
1.2 Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta	15
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	16
2.1 Lukioasetus (810/1998) ja Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (955/2002)	16
2.2 Opetussuunnitelman perusteet	16
3 VOIMAANTULO	16
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	16
LAKIEHDOTUKSET	18
1. Laki lukiolain muuttamisesta	18
2. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	20
LIITE	22
RINNAKKAISTEKSTIT	22
1. Laki lukiolain muuttamisesta	22
2. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	26

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Maahanmuuttajien määrä Suomessa on lisääntynyt viimeisten 20 vuoden aikana huomattavasti. Suomessa asui vakituisesti vuoden 2011 lopussa 257 248 henkilöä, jotka tai joiden vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Tämä on 4,8 prosenttia väestöstä. Ulkomailla syntyneitä eli ensimmäisen polven maahanmuuttajia oli 219 702 henkilöä. Niitä, joiden kummatkin vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla, eli toisen polven maahanmuuttajia, oli Suomessa 37 546.

Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia henkilöitä oli 244 822, eli 4,5 prosenttia väestöstä. Ulkomaan kansalaisia oli vuonna 2011 Suomessa 183 133. Nykyisten väestöennusteiden mukaan muiden maiden kansalaisia olisi Suomessa vuonna 2030 noin 500 000.

Nykyisellään vieraskielisten 15—19 -vuotiaiden määrä on noin 14 000. Määrä on kasvanut vuodesta 2000 noin kaksinkertaiseksi. Koko vieraskielisten määrä on kasvanut tänä aikana noin 150 prosenttia, jolloin 15—19 -vuotiaiden määrän kasvu on ollut noin kaksi kolmasosaa koko vieraskielisten määrän kasvusta. Jos oletetaan tämän suhteen säilyvän samana jatkossakin, olisi Suomessa vuonna 2030 noin 30 000 15—19 -vuotiasta vieraskielistä henkilöä.

Maahanmuuttajien määrän kasvu on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon koulutusjärjestelmässä ja kotouttamisessa. Tutkimusten mukaan maahanmuuttajien työttömyys on kolme kertaa keskimääräistä yleisempää ja maahanmuuttajanuoren riski syrjäytyä viisinkertainen kantaväestöön kuuluviin nuoriin verrattuna. Maahanmuuttajien äänestysaktiivisuus on huomattavasti keskimääräistä vähäisempi: noin 20 prosenttia maahanmuuttajista äänesti vuoden 2008 kuntavaaleissa.

Suomalaisista keskimäärin 13 prosenttia jää ilman toisen asteen tutkintoa. Maahanmuuttajien osalta kyseinen luku on noin kaksinkertainen. Vieraskielisten osuus lukiokoulutuksessa on huomattavan pieni, vaikka se onkin todennäköisesti juuri erilaisten valmistavien koulutusten kokeilujen vuoksi jonkin

verran kasvanut. Lainsäädännössämme on jo mahdollistettu maahanmuuttajille tarkoitettu valmistava koulutus perusopetuksessa sekä ammatillisessa koulutuksessa.

Koulutus ja kielitaito ovat tärkeimpiä keinoja vähentää työttömyyttä ja syrjäytymistä. Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2011—2016 on asetettu tavoitteeksi koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen. Suunnitelman mukaan aliedustettujen ryhmien koulutukseen osallistuminen edellyttää erityisiä tukitoimia. Koulutuksen osalta halutaan puolittaa koulujen ja alueiden väliset erot, sukupuolten osaamistasoero sekä sosiaalisen ja etnisen taustan selitysosuus vuoteen 2020 mennessä ja poistaa erot kokonaan pitkällä tähtäimellä.

Hallitusohjelman, valtioneuvoston periaatepäätöksen valtion kotouttamisohjelmasta ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2011—2016 mukaan maahanmuuttajien edellytyksiä lukio-opintoihin parannetaan sisällyttämällä lainsäädäntöön maahanmuuttajien ja vieraskielisten lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta koskevat säännökset.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Lainsäädäntö

Lukiokoulutus on lukiolain (629/1998) 1 §:n mukaan perusopetuksen oppimäärälle perustuvaa yleissivistävää koulutusta. Lukiolakia sovelletaan sekä nuorille että aikuisille annettavaan lukiokoulutukseen. Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa.

Lukiokoulutuksen järjestäminen perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön lupaan. Lain 3 §:n mukaan asianomainen ministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukio-koulutuksen järjestämiseen.

Lukion oppimäärä on lain 7 §:n 1 momentin mukaan laajuudeltaan kolmivuotinen. Lukiolain (1998/629) 24 §:n mukaan se tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajaksi pidennystä. Lukioasetuksen 1 §:n mukaan opetusta eri oppiaineissa ja opinto-ohjausta annetaan keskimäärin 38 tuntia kestävinä kursseina. Lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Aikuisille tarkoitettussa opetuksessa kurssin kesto on keskimäärin 28 tuntia, ja oppimäärä sisältää vähintään 44 kurssia.

Opetuskielestä on säädetty lukiolain 6 §:n 1 momentissa. Sen mukaan oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielestä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä, jos se ei vaaranna opiskelijan mahdollisuutta seurata opetusta.

Lukiolain 10 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista sekä opetuksen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä opinto-ohjaukseen (tuntijako). Lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 7 §:n mukaan lukion opinnot jaetaan kolmeen osaan: pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kursseihin. Syventävät kurssit ovat pääasiassa pakollisiin kursseihin välittömästi liittyviä jatkokursseja, joita opiskelijalle tulee tarjota valittaviksi. Opiskelijalla on subjektiivinen oikeus opiskella lukiokoulutuksen aikana syventävinä opintoina tarjottavat valtakunnalliset kurssit.

Lukiolain 10 §:n 2 momentin mukaan Opetushallitus päättää eri aineiden, aineryhmien ja aihekokonaisuuksien sekä muun lukiolaisissa tarkoitettujen opetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä sekä oppilaitoksen ja kodin yhteistyön ja opiskelijahuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskelijahuollon tavoitteista (opetussuunnitelman perusteet). Opetushallitus on hyväksynyt lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet erikseen nuorille (2003) ja aikuisille (2004) annettavaan opetukseen.

Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman hyväksymisestä on säädetty lukiolain

11 §:ssä. Sen mukaisesti opetussuunnitelma hyväksytään erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä ja saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten. Koulutuksen järjestäjän laatima opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin ja koskeviin valintoihin tarvittaessa myös muiden koulutuksen järjestäjien antamaa opetusta hyväksi käyttäen. Lukion tuntijaon mukaan opiskelijalla on mahdollisuus sisällyttää lukion soveltaviksi kursseiksi muiden koulutuksen järjestäjien antamia opintoja. Kyseisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin lukion oppiaineen oppimäärään tulee päättää opetussuunnitelmassa. Soveltavien kurssien ei kuitenkaan tarvitse liittyä mihinkään yksittäiseen oppiaineeseen.

Lukion opiskelijoiden suoritusten arvioinnista on säädetty lukiolain 17 §:ssä. Sen 1 momentin mukaan opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti. Pykälän 2 momentin mukaan opintosuoritusten arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä on voimassa, mitä niistä asetuksella säädetään ja Opetushallitus määrää. Todistuksiin merkittävistä tiedoista päättää Opetushallitus.

Lain 19 §:n 1 momentin mukaan opiskelijaksi pyrkivällä on oikeus vapaasti hakeutua haluamaansa lukioon.

Opiskelijaksi ottamisesta on säädetty lukiolain 20 §:ssä. Sen mukaisesti lukion opiskelijaksi voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös henkilö, joka ei ole suorittanut perusopetuksen oppimäärää mutta jolla katsotaan muutoin olevan riittävät edellytykset lukio-opinnoista suoriutumiseen. Koulutuksen järjestäjä päättää muista opiskelijaksi ottamisen perusteista sekä mahdollisesti järjestettävistä pääsy- tai soveltuvuuskokeista. Asianomainen ministeriö voi päättää tarkemmin opiskelijaksi ottamisen perusteista. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Opetusministeriön asetuksella (856/2006) on säädetty opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa. Sen mukaan, jos nuo-

rille tarkoitettuun lukiokoulutukseen hakeutuvia on enemmän kuin täytettäviä opiskelupaikkoja, opiskelijat otetaan lukioon perusopetuksen päättötodistuksen äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen, vieraitten kielten, uskonnon tai elämäntutkimustiedon, historian, yhteiskuntaopin, matematiikan, fysiikan, kemian, biologian, terveystiedon ja maantiedon arvosanojen aritmeettisen keskiarvon osoittamassa järjestyksessä. Korotetut arvosanat otetaan huomioon, jos siitä on erillinen koulun antama todistus. Keskiarvo lasketaan sadasosan tarkkuudella. Mikäli useammalla hakijalla on sama keskiarvo, otetaan tällöin valinnassa huomioon hakijoiden esittämät hakutoiveet ja sen jälkeen hakijoiden edellä mainittujen oppiaineiden sekä liikunnan, käsityön, kotitalouden, musiikin ja kuvataiteen arvosanojen aritmeettinen keskiarvo.

Opiskelijat otetaan erikseen suomenkieliseen ja ruotsinkieliseen koulutukseen. Jos samalla koulutuksen järjestäjällä on useita oppilaitoksia, sovelletaan edellä mainittuja perusteita erikseen kunkin oppilaitoksen osalta. Koulutuksen järjestäjä voi ottaa osan opiskelijoista muilla kuin perusopetuksen päättötodistuksella koulutukseen hakevista. Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida näiden hakijoiden edellytykset suoriutua lukioopinnoistaan. Koulutuksen järjestäjä päättää aikuisille tarkoitettuun lukiokoulutukseen ottamisen perusteista. Alle 18-vuotias hakija saadaan ottaa aikuisille tarkoitettuun koulutukseen kuitenkin ainoastaan hakijaan liittyvästä erityisestä syystä.

Lukiokoulutuksen järjestäjien rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja asetuksen (1766/2009), jäljempänä rahoituslaki ja rahoitusasetus, perusteella.

Lukion yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka neljäs vuosi kaikille koulutuksen järjestäjille lukiokoulutuksesta yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia opiskelijoita. Yksikköhintoja laskettaessa niiden opiskelijoiden määrästä, jotka opin-

tonsa aloittaessaan ovat täyttäneet 18 vuotta, otetaan huomioon 58 prosenttia.

Rahoituslain 23 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain varainhoitovuodelle etukäteen lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta. Keskimääräisessä yksikköhinnassa otetaan huomioon muun muassa kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 54 §:n 2 momentissa säädetty valtionosuustehtävien laajuuden ja laadun arvioitu muutos, jos se aiheutuu asianomaisesta valtionosuustehtävää koskevasta laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta. Rahoituslain 64 §:n nojalla uusissa ja laajentuvissa valtionosuustehtävissä sovelletaan lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 55 §:n 2 momentin säännöstä, jonka mukaan mainituissa tehtävissä valtionosuus on 50 prosenttia valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista.

Keskimääräisen yksikköhinnan pohjalta lasketaan lukiokoulutuksen järjestäjäkohtaiset yksikköhinnat rahoituslain 24 §:n mukaisesti.

Kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan vähäisen opiskelijamäärän mukaisen tunnusluvun perusteella. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Ulkomailla järjestettävän koulutuksen yksikköhinta määrätään porrastamalla 23 §:n nojalla säädettyä lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja opetus- ja kulttuuriministeriö asetuksen nojalla määrää. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa. Sisäoppilaitoksessa yksikköhintaa korotetaan majoituksen ja ruokailun saavien opiskelijoiden osalta valtioneuvoston asetuksessa säädetyllä tavalla.

Yksikköhinnat määrätään siten, että euromäärät, jotka saadaan kertomalla koulutuksen järjestäjille lasketut yksikköhinnat koulu-

tuksen järjestäjien opiskelijoiden määrillä, yhteenlaskettuina vastaavat valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Opiskelijan aloitettua opinnot 18 vuotta täytettyään yksikköhinta on 58 prosenttia koulutuksen järjestäjän yksikköhinnasta.

Koulutusvaihtoehdot perusopetuksen jälkeen

Henkilöllä, jolla ei perusopetuksen päätyessä ole riittäviä valmiuksia hakea toisen asteen koulutukseen, on mahdollisuus suorittaa perusopetuslain mukainen yhden lukuvuoden kestävä lisäopetus. Perusopetuksen lisäopetus antaa mahdollisuuden korottaa päättötodistuksen arvosanoja lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen pääsyä varten.

Lisäopetukseen voidaan ottaa oppilaaksi henkilö, joka on saanut perusopetuksen päättötodistuksen samana tai edellisellä vuonna. Tämä on usein ongelmallinen vaatimus maahanmuuttajien osalta. Lisäopetus ei myöskään aina anna riittävästi valmiuksia suomen tai ruotsin kielen taidon parantamiseen.

Perusopetuksen arvosanoja on mahdollista korottaa silloinkin kun lisäopetus ei ole vaihtoehto. Korottaminen voi tapahtua esimerkiksi aikuislukiossa tai sopimalla asiasta perusopetuksen järjestäjän kanssa.

Oppilaalle annetaan lisäopetuksessa opetusta ja ohjausta vähintään 1 100 tuntia. Lisäopetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää, mutta sitä ohjaavat Opetushallituksen antamat lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteet (3/011/2004). Tavoitteena on, että lisäopetuksen jälkeen jokaisella oppilaalla on sekä suunnitelma jatko-opinnoista että valmiudet aloittaa ne. Lisäopetuksessa opiskeli syksyllä 2011 kaikkiaan 2 274 oppilasta. Heistä 351 oli vieraskielisiä, mikä on 15,4 prosenttia lisäopetuksen oppilasmäärästä.

Maahanmuuttajataustaisille nuorille on järjestetty ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta vuodesta 1999 lähtien. Koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet ammatillisiin opintoihin siirtymistä varten. Koulutuksen laajuus on vähintään 20 ja enintään 40 opintoviikkoa. Koulutus on tarkoitettu maahanmuuttajille tai maahanmuuttaja-

taustaisille henkilöille, joilla on jo opetuskielen eli suomen tai ruotsin kielen peruskielitaito.

Opetushallitus antoi uudet opetussuunnitelman perusteet ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavalle koulutukselle 1 päivänä elokuuta 2008 (määräys 7/011/2008). Niitä voidaan käyttää sekä aikuisille että nuorille suunnattuun ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaan ja oppisopimuskoulutukseen valmistavaan koulutukseen.

Ammatillista perustutkintoa suorittavien vieraskielisten opiskelijoiden määrä on kasvanut vuodesta 2005 vuoteen 2011 noin 30 prosenttia. Vieraskielisten määrän kasvu ammattikoulutuksessa näkyy erityisesti oppisopimuksena toteuttavassa koulutuksessa.

Vuonna 2011 55:llä koulutuksen järjestäjällä oli opetus- ja kulttuuriministeriön lupa antaa ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta. Valtionosuustilastojen mukaan koulutuksessa vuonna 2011 oli 1 556 opiskelijaa. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskelevista oli vuonna 2011 noin 24 prosenttia 16—20-vuotiaita. Koulutus painottui siis selvästi aikuisiin opiskelijoihin.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijoista peruskoulun oppimäärä tai sitä vastaava koulutus oli 30 prosentilla. Yli puolella eli 55 prosentilla oli tätä ylempi koulutustaso: 17 prosentilla oli kotimaassaan suoritettu lukion oppimäärää vastaava koulutus ja peräti 38 prosentilla opiskelijoista oli omassa maassa suoritettu ammatillinen tutkinto tai korkeakoulututkinto. Selvityksen mukaan maahanmuuttajien valmistavaa koulutusta käytetään kielikoulutuksena henkilöille, joilla ei ole tarvetta tai aikomustakaan pyrkiä ammatilliseen peruskoulutukseen.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen säännökset on lisätty perusopetuslakiin vuonna 1998. Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu jokaiselle maahanmuuttajataustaiselle oppilaalle, jonka suomen tai ruotsin kielen taito ei ole riittävän hyvä perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Perusopetuksen valmistavaan opetukseen osallistui 2 381 oppilasta vuonna 2011.

Vieraskieliset opiskelijat: perusopetus, lukio, ammatillinen koulutus
Osuus oppilasmäärästä (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	
Perusopetus	16 398	17 156	19 236	21 235	22 166	4,1 (vuonna 2011)
Lukio	3 331	3 328	3 446	3 799	4 200	3,9 (vuonna 2011)
Ammatillinen koulutus	11 595	13 305	13 906	14 115	15 396	5,5 (vuonna 2011)

Lähde: Opetushallitus, Tilastokeskus vuosien 2010 ja 2011 tietojen osalta

Vuonna 2011 lukiokoulutuksessa oli 4 200 vieraskielistä opiskelijaa, eli 3,9 prosenttia kaikista lukiokoulutuksessa opiskelevista nuorista. Lukiokoulutukseen osallistuvien maahanmuuttajien määrä ei ole merkittävästi kasvanut maahanmuuttajien määrän kasvaessa. Ammatillisen peruskoulutuksen vieraskielisten osuus samana vuonna oli 5,5 prosenttia.

Perusopetuksen ja lukion oppimäärän voi suorittaa myös aikuisena. Opinnot voi suorittaa aikuislukiossa, lukiossa tai kansanopistossa. Vuonna 2012 vieraskielisiä oppilaita aikuisten perusopetuksessa oli 1 158.

Vuonna 2011 lukiokoulutuksen aikuisten oppimäärää opiskeli 987 vieraskielistä opiskelijaa, mikä on 10 prosenttia koko aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavista henkilöistä. Nuorten lukiokoulutuksessa vieraskielisiä oli 3213, mikä on 3,2 prosenttia kokonaismäärästä.

Vuonna 2012 järjestämisluvan saaneita kunnallisia tai yksityisiä lukiokoulutuksen valtionosuusrahoituksen saajia oli 278. Lisäksi lukiokoulutusta järjestetään kolmessa valtion koulussa ja kahdeksassa yliopistojen harjoittelukoulussa.

Alle 18-vuotiaina lukiokoulutuksen aloittaneita oli 99 466 syksyllä 2012 ja koko lukion oppimäärää suorittavia aikuisopiskelijoita 5 587 eli yhteensä 105 996 opiskelijaa. Näistä ruotsinkielisiä oli 6 286. Yksittäisten aineiden opiskelijoita, eli niin kutsuttuja aineopiskelijoita oli 19 712.

Kotoutumistuen piirissä olevista maahanmuuttajaopiskelijoista suuri osa saa työvoimapolitiittisen koulutuksen taloudellista tukea rinnastuspäätöksen perusteella. Tämä mahdollisuus on lisännyt aikuisten lukio-opetuksen kysyntää maahanmuuttajien keskuudessa. Aikuislukiot voivat osallistua myös ELY-keskusten tarjouskilpailuihin, jot-

ka koskevat aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen järjestämistä. Joillakin paikkakunnilla aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta toteutetaan aikuislukioissa.

Työ- ja elinkeinoministeriön koordinoima Osallisena Suomessa -hanke on vuosina 2011—2013 kerännyt kokemuksia maahanmuuttajien koulutuksesta. Kaksi osahanketta on koskenut lukiota. Vuosaaren lukiossa on kehitetty lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta perusopetuksen lisäopetuksen puitteissa. Vantaalla on kahdessa lukiossa kehitetty maahanmuuttajien tukemista lukio-opinnoissa sekä suomi toisena kielenä -opetusta. Hankkeet ovat osoittaneet, että maahanmuuttajien lukiokoulutukseen valmistavalle koulutukselle on tarvetta.

2.2 Nykytilan arviointi

Lukiokoulutuksesta puuttuvat tällä hetkellä säännökset, jotka mahdollistaisivat maahanmuuttajille ja vieraskielisille tarkoitetun lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen. Näin ollen heillä ei nykyisen järjestelmän mukaan ole lukiokoulutukseen ja sitä kautta korkeakoulutukseen vastaavaa mahdollisuutta kuin ammatilliseen koulutukseen, johon on olemassa maahanmuuttajille tarkoitettu valmistava koulutus.

Maahanmuuttajanuoria siirtyy lukiokoulutukseen sekä korkeakoulutukseen vähän suhteessa kantaväestöön. Keskeisenä syynä ovat puutteet kielellisissä valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Erityisen huono tilanne on perusopetuksen päättövaiheessa maahanmuuttaneilla nuorilla, jotka eivät ehdi saavuttaa perusopetuksen aikana riittäviä kielellisiä valmiuksia, vaikka heillä muutoin olisi valmiudet ja edellytykset lukio- ja korkeakouluopin-

toihin. Maahanmuuttajia on ikäluokkiin suhteutettuna enemmän ammatillisessa koulutuksessa että suorittavaa työtä tekevissä ammattiteissa ja vastaavasti vähemmän lukio- ja korkeakoulutuksessa sekä korkeakoulututkintoa edellyttävissä ammattiteissa. Tilanne on yhdenvertaisuuden näkökulmasta ongelmallinen.

Maahanmuuttajien muita yleisempi työttömyys ja siihen liittyen suurempi riski syrjäytyä edellyttävät toimenpiteitä. Koulutus ja kielitaidon parantuminen edesauttaisivat työllistymistä sekä kotoutumista. Näin ollen on perusteltua, että jatketaan toimenpiteitä, joita tarvitaan maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten koulutustason nostamiseksi.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Koulutuksen tavoitteena on antaa maahanmuuttajille nykyistä yhdenvertaisemmat valmiudet toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja lisätä yhteiskunnallista tasa-arvoa parantamalla maahanmuuttajien ja vieraskielisten valmiuksia opiskella lukiossa. Yhteiskunta hyödyntäisi entistä paremmin koko väestön osaamispotentiaalia.

Lukiolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset maahanmuuttajien ja vieraskielisten lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoituksesta. Opinnot keskittyisivät opetuskielenä käytettävien suomen tai ruotsin ja tarvittaessa muiden kielten opiskeluun sekä lukiossa tarvittavien opiskelutaitojen edistämiseen, kulttuurintuntemukseen ja opinto-ohjaukseen. Koulutuksessa pyrittäisiin ottamaan huomioon kunkin opiskelijan yksilölliset koulutustarpeet.

Valmistava koulutus poikkeaisi perusopetuksen lisäopetuksesta siten, että valmistavassa koulutuksessa opetus ja opiskelijat liittyisivät kiinteämmin osaksi lukiota, jolloin opiskelijalle muodostuisi realistisempi käsitys lukio-opiskelusta, ja kynnyksensä lukiokoulutuksen aloittamiseen madaltuisi. Lukio-opinnot sisältävät runsaasti kirjallista materiaalia ja teoreettista käsitteistöä ja edellyttävät

hyvää opetuskielen hallintaa ja monipuolisia opiskelutaitoja. Opiskelija oppisi valmistavassa koulutuksessa tuntemaan suomalaisen lukiokoulutuksen opiskelukulttuuria.

Opintojen aikana opiskelijan valmistaviin opintoihin voisi sisältyä myös varsinaisia lukion opintoja. Nämä opinnot luettaisiin lukiolain 23 §:n mukaisesti hyväksi opiskelijan siirtyessä myöhemmin lukion opiskelijaksi.

Koulutuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ja tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä Opetushallituksen laatimissa opetussuunnitelman perusteissa.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijaksi voitaisiin ottaa henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan oppimäärän taikka jolla katsotaan muutoin olevan vastaavat tiedot ja taidot. Sen lisäksi hänellä tulisi olla riittävä opetuskielen, suomen tai ruotsin kielen, hallinta. Kielitaidon riittävyyden arvioisi koulutuksen järjestäjä ottaessaan opiskelijat koulutukseen.

Opiskelijaksi ottamisesta päättäisi koulutuksen järjestäjä. Valintakriteereinä olisivat puutteet opetuskielen hallinnassa sekä tavoitteellisuus jatkaa lukiokoulutuksessa. Tavoitteena olisi saada koulutukseen sellaisia opiskelijoita, joiden suomen tai ruotsin kielen taidon tulisi vielä hieman kehittyä ennen varsinaisten lukio-opintojen aloittamista. Ne hakijat, joiden suomen tai ruotsin kielen taito ei vielä olisi riittävä valmistavaan koulutukseen, voisivat hakeutua työvoimapolitiittiseen kielikoulutukseen. Valmistavaan koulutukseen ei voisi osallistua henkilö, jolla on jo toisen asteen tutkinto tai korkeakoulututkinto.

Koulutukseen haku olisi tarkoitus toteuttaa opiskelijavalintarekisterilaissa tarkoitettua ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen hakurekisteriä hyväksikäyttäen. Tätä koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2013.

Valmistavan koulutuksen laajuus olisi yksi lukuvuosi, jolloin se sisältäisi vähintään 25 kurssia. Tästä säädettäisiin laajemmin lukioasetuksessa (810/1998). Lukiokoulutukseen valmistava koulutus ei muodostaisi erillistä tutkintoa. Koulutus ei antaisi oikeutta suoraan jatkaa lukiokoulutukseen vaan opiskeli-

joiden tulisi yhteishaussa hakea lukion aloituspaikkaa.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on tarkoitus ottaa opintotuen ja koulumatkatuen piiriin. Tätä koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2013.

Asetuksella opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998) on säädetty lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen rehtoreiden ja opettajien kelpoisuudesta antaa aineenopetusta lukiossa. Samat kelpoisuusvaatimukset koskisivat myös lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta antavia opettajia, kuitenkin siten, että henkilö olisi kelpoinen antamaan lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen kuuluvaa aineenopetusta, jos hän on kelpoinen kyseisessä aineessa tai vähintään yhdessä aineryhmään kuuluvassa aineessa. Tältä osin asetusta täsmennettäisiin tarvittaessa.

Valmistavaa koulutusta järjestävälle lukio-koulutuksen järjestäjälle myönnettäisiin opiskelijakohtaisesti rahoitusta porrastamalla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 23 §:n nojalla säädettyä lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa. Porrastuksen määrästä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Koska kyseessä on uusi valtiosuustehtävä, valtiosuus olisi rahoituslain 64 §:ään sisältyvän viittaussäännöksen mukaisesti 50 prosenttia lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen laskennallisista kustannuksista.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Valmistavaa koulutusta järjestettäisiin sekä nuorille että aikuisille. Opiskelijamääräarvioissa on hyödynnetty ammatilliseen koulutukseen valmistavasta koulutuksesta saatuja kokemuksia ja vieraskielisten ikäluokkakohdaisia opiskelijamäärätietoja.

Opiskelijamäärän nuorten lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa on arvioitu kasvavan siten, että syksyllä 2014 siihen osallistuisi noin 190 opiskelijaa. Opiskelijamäärä kasvaisi vuoteen 2017, jolloin opiske-

lijamäärän arvioidaan asettuvan noin 700 opiskelijaan. Tämän jälkeen opiskelijamäärän ei arvioida merkittävästi enää kasvavan. Opiskelijamääräarvio sisältää kaikkien koulutuksen järjestäjien (kunnat, kuntayhtymät, yksityiset ja valtio) opiskelijat.

Sen sijaan aikuisten, opintojen alkaessa jo 18 vuotta täyttäneiden opiskelijoiden aloittamäärää on vaikeampi arvioida. Maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen valmistavasta koulutuksesta saadun kokemuksen perusteella voidaan olettaa olevan tarvetta valmistavaan koulutukseen myös aikuisille. Lukiokoulutuksessa koulutustarvetta vähentää jossain määrin mahdollisuus opiskella yksittäisiä lukioaineita ja kursseja ns. aineopintoina. Koulutuksen piiriin on arvioitu tulevan sen käynnistyessä noin 95 opiskelijaa, josta opiskelijamäärä lisääntyisi siten, että vuonna 2017 koulutuksessa olisi 350 aikuisopiskelijaa. Suurin koulutustarve sekä nuorten että aikuisten valmistavaan koulutukseen kohdentuisi pääkaupunkiseudulle ja suurimpiin kaupunkeihin, joissa on runsaimmin maahanmuuttajaväestöä.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen kustannukset olisivat keskimääräistä yksikköhintaa hieman korkeammat, mikä johtuu pääsääntöisesti pienemmistä opiskelijaryhmistä. Koulutus vastaisi ryhmäkokonsa osalta lähinnä perusopetuksen lisäopetusta. Perusopetuslain 5 §:ssä tarkoitettua lisäopetusta järjestävälle kunnalle, kuntayhtymälle tai perusopetuksen järjestämisluvan saaneelle yksityiselle koulutuksen järjestäjälle myönnetään lisäopetusta varten rahoituksena euroäärä, joka saadaan, kun sen kunnan, jossa opetuksen järjestäjän perusopetus pääasiallisesti järjestetään, kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain 38 §:n mukaisesti vahvistettu kotikuntakorvauksen perusosa kerrottuna luvulla 1,21 kerrotaan perusopetuksen lisäopetuksen opiskelijamäärällä.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijakohtainen rahoitus alle 18-vuotiaana opiskelun aloittaneiden osalta arvioidaan olevan noin 7 800 euroa vuonna 2014, joka saadaan, kun lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta kerrotaan luvulla 1,21.

Jos opiskelija olisi aloittanut opintonsa 18 vuotta täytettyään, rahoitus olisi 58 prosenttia

edellisestä eli noin 4 500 euroa.

Taulukko 1 Arvioidut kustannukset

Vuosi	Opiskelijat ja kustannukset euroa			Kokonaiskustannukset euroa		
	Nuoret	Euroa	Aikuiset	Euroa	Yhteensä	Josta valtionosuus
2014	5 kk: 190	0,6 milj.	5 kk: 95	0,2 milj.	0,8 milj.	0,4 milj.
2015	300	2,3 milj.	150	0,7 milj.	3 milj.	1,5 milj.
2016	520	4 milj.	215	1 milj.	5 milj.	2,5 milj.
2017	700	5,4 milj.	350	1,6 milj.	7 milj.	3,5 milj.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus samanaikaisesti vähentäisi perusopetuksen lisäopetuksen ja maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestämisen tarvetta ja pienentäisi niistä aiheutuvia kustannuksia.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus tulisi lukiokoulutuksen laskennallisen valtionosuusjärjestelmän piiriin 1 päivästä elokuuta 2014 alkaen.

Tarkoituksena on lähettää tammikuun 2014 perustietokyselyn yhteydessä lukiokoulutuksen järjestäjille kirje, jossa heitä pyydetään ilmoittamaan kevään aikana arvio syksyn 2014 lukioon valmistavan koulutuksen opiskelijoiden määrästä. Tämän perusteella koulutuksen järjestäjän ennakkorahoitusta muutettaisiin 1 päivästä elokuuta 2014 lukien siten, että se sisältäisi myös valmistavan koulutuksen arvioidun opiskelijamäärän. Vuoden 2014 lopussa tehtävässä tarkistuspäätöksessä huomioitaisiin todelliset laskentapäivän mukaiset opiskelijat ja lopullinen rahoitus maksettaisiin toteutuneen opiskelijamäärän mukaan. Vuodesta 2015 ennakkorahoitus määräytyisi edellisen syksyn laskentapäivän (20.9.2014) opiskelijamäärän mukaisesti.

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2014 on momentilla 29.10.30 (Valtionosuus ja avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin) varattu 400 000 euron suuruinen määräraha käytettäväksi valtionosuu- tena lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen. Koska uudistuksesta aiheutuvien kokonaiskustannusten arvioidaan vuonna 2014 olevan noin 800 000 euroa, olisi kuntien osuus uudistuksesta 400 000 euroa. Valtion ylläpitämien lukioiden osalta rahoitus sisältyy valtion vuoden 2014 talousarvioesi-

tyksen momentille 29.10.01 (Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot).

Hallitusohjelman mukaan uusien ja nykyisten tehtävien ja velvoitteiden lisäämistä ja laajentamista kunnille rajoitetaan ja niille osoitetaan valtion rahoitusosuutena yli puolet todellisista kustannuksista. Lukiokoulutuksen järjestäminen perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämään lupaan. Kunnilla ei kuitenkaan ole lakiin perustuvaan velvollisuutta hakea lupaa ja siten velvollisuutta järjestää lukiokoulutusta. Myös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestäminen olisi vapaaehtoista kaikille lukiokoulutuksen järjestämisluvan saaneille koulutuksen järjestäjille. Sen vuoksi esityksessä ehdotetaan, että uudistuksen rahoitus toteutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 64 §:n ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 55 §:n mukaisesti siten, että kuntien rahoitusosuus on 50 prosenttia ja valtion 50 prosenttia.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Opetushallitus laatii lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteet. Opetushallitus tukee opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanoa ja järjestää uusista perusteista koulutusta. Opetushallitus myös antaa koulutuksen järjestäjille informaatio-ohjausta perusteiden toimeenpanoon ja koulutuksen järjestämiseen liittyen. Opetushallituksen tekemien opetussuunnitelmien perusteiden pohjalta koulutuksen järjestäjät laativat omat opetussuunnitelmansa.

Rahoituksen määrittämiseksi tarvittavat tiedot keräisi Opetushallitus osana lukiokoulutuksen rahoituksen tiedonkeruuta. Asiaa ky-

syttäisiin myös Tilastokeskuksen tiedonkeruussa. Koska jatkossa lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa kunnan rahoitusosuus on 50 prosenttia, tiedonkeruussa ja raportoinnissa huomioidaan valmistava koulutus omana kokonaisuutenaan.

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen tulisivat sovellettavaksi lukiolain säännökset koskien esimerkiksi muutoksenhakua ja koulutuksen arviointia. Toiminta saattaisi siten vaikuttaa jossakin määrin hallinto-oikeuksien, aluehallintovirastojen ja Koulutuksen arviointineuvoston työmäärään. Vaikutuksen voidaan kuitenkin olettaa olevan vähäinen opiskelijoiden vähäisen määrän takia.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Lainsäädännön muuttaminen ehdotetulla tavalla lisäisi maahanmuuttajien ja vieraskielisten nuorten hakeutumista lukiokoulutukseen ja selviytymistä lukio-opinnoista. Monilla aikuisilla maahanmuuttajilla on suoritettuna perusastetta vastaavia opintoja lähtömaassaan. Heille ei kuitenkaan ole vielä kehittynyt riittäviä kielellisiä ja opiskelutaidollisia valmiuksia lukio-opintoihin. Valmistavan koulutuksen aikana he saisivat valmiuksia, jotka edesauttaisivat heitä menestymään lukio-opinnoissa. Valmistava koulutus olisi tärkeä osa koulutuksellista jatkumoa.

Lukiokoulutuksen mahdollistuminen parantaisi maahanmuuttajien ja vieraskielisten koulutuksellista tasa-arvoa ja yhteiskunnallista arvostusta sekä vahvistaisi heidän osaamisensa hyödyntämistä. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen avulla maahanmuuttajilla ja vieraskielisillä olisi nykyistä tasa-arvoisemmat mahdollisuudet korkeakoulutukseen.

Maahanmuuttajien ja vieraskielisten suurempi osallistuminen lukiokoulutukseen sekä korkeakoulutukseen parantaisi heidän mahdollisuuksiaan työllistyä ja toimia täysivaltaisena kansalaisena sekä lisäisi yhdenvertaisuutta ja vähentäisi syrjäytymistä. Lukiokoulutukseen valmistava koulutus edistäisi myös nuorten yhteiskuntakuun toteutumista.

Lakiesityksillä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-

arvoon. Tämän takia sukupuolivaikutusten arviointia ei ole suoritettu.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja aineisto

Lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta ehdotti alun perin lukiokoulutuksen kehittämistyöryhmä (OKM 2010:14) syksyllä 2010.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutuksen mahdollistaminen on mainittu myös pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelmassa, valtioneuvoston periaatepäätöksessä valtion kotouttamisohjelmasta sekä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2011–2016.

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteistyössä Opetushallituksen kanssa.

Esitys on käsitelty kunnallishallinnon ja -talouden neuvottelukunnassa sekä sivistyspoliittisessa ministeriryhmässä.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Hallituksen esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot yhteensä 67 eri taholta.

Lausunnon antoi 45 eri tahoa: AKAVA, Elinkeinoelämän keskusliitto, Espoon kaupunki, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Helsingin kaupunki, Iltakoulujen liitto, Kansaneläkelaitos, Kunnallinen työmarkkinalaitos, Lapin aluehallintovirasto, Lapsiasiainvaltuutettu, Lastensuojelun keskusliitto, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Maahanmuuttovirasto, Nuorisosiain neuvottelukunta Nuora, Nuorisotutkimusseura, oikeusministeriö, Opetusalan ammattijärjestö OAJ, Opetushallitus, Pelastakaa lapset ry, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijoiden liitto SAMOK, Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK, Suomen kuntaliitto, Suomen lukiolaisten liitto, Suomen lähilukioiden yhdistys, Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry, Suomen kansanopistoyhdistys, Suomen koulukuraattorit ry, Suomen opiskelija-allianssi OSKU ry, Suomen vanhempainliitto ry, Suomen venäjänkielisten yhdistysten liitto FARO ry,

Svenska Finlands folkting, Tampereen kaupunki, Tilastokeskus, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK, Turun kaupunki, työ- ja elinkeinoministeriö, valtionvarainministeriö, Vantaan kaupunki, Vapaa sivistystyö ry, Väestörekisterikeskus, Vähemmistövaltuutettu, sekä Yksityiskoulujen liitto ry.

Lausunnonantajat pitivät esityksen tavoitteita hyvinä ja tärkeinä. Lähes kaikki lausunnonantajat pitivät hyvänä esityksen toteuttamistapaa. Kommentit koskivat rahoitusta, pääsyvaatimuksia koulutukseen, koulutuksen sisältöä, opettajien kelpoisuusvaatimuksia sekä koulutuksen mahdollisesti tuomia lisä-

pisteitä yhteisvalinnassa. Joidenkin lausunnonantajien mielestä valtionosuus on valmistavaan koulutukseen liian pieni. Useat lausunnonantajat pitivät tärkeänä, että lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijat pääsevät opintotuen ja koulumatkatuen piiriin.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Lukiolaki

1 §. Soveltamisala ja tarkoitus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan lukiolaissa säädettäisiin myös lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta.

2 §. Koulutuksen tavoitteet. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tavoitteista. Tavoitteena olisi luoda opiskelijalle kielelliset ja muut valmiudet lukiokoulutukseen siirtymistä varten.

Erityisesti perusopetuksen päättövaiheessa maahan muuttaneet nuoret eivät ehdi perusopetuksessa saavuttaa sellaista opetuskielen taitoa, jota lukiokoulutuksessa vaaditaan. Syvällisen opiskelussa vaadittavan kielitaidon oppiminen vie kansainvälisten tutkimusten mukaan noin 5—7 vuotta.

2 a §. Määritelmät. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a §, jossa säädettäisiin maahanmuuttajan ja vieraskielisen henkilön määritelmistä. Pykälän 1 momentin mukaan maahanmuuttajalla tarkoitettaisiin Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty ulkomaalaislain (301/2004) 161 §:ssä tarkoitettu oleskelukortti. Määritelmä vastaa kotouttamisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 3 §:n 3 kohdan määritelmää maahanmuuttajasta.

Pykälän 2 momentin mukaan vieraskielisellä tarkoitettaisiin henkilöä, jonka äidinkieli on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) tarkoittamassa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

3 §. Koulutuksen järjestäjät. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi tarkentava maininta siitä, että lupa järjestää lukiokoulutusta pitäisi sisällään myös oikeuden järjestää maahanmuuttajille ja vieraskielisille tarkoitettua lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta.

Kaikilla lukiokoulutuksen järjestämisluvan saaneilla olisi siten mahdollisuus niin halutessaan järjestää myös lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestäminen olisi täysin vapaaehtoista. Koulutuksen järjestäjän harkinnassa olisi päättää valmistavan koulutuksen järjestämisestä ja myös siitä, että missä laajuudessa sitä järjestettäisiin.

Valmistavan koulutuksen järjestäminen varsinaisen lukiokoulutuksen yhteydessä on perusteltua esimerkiksi sen vuoksi, että opiskelijoilla olisi näin mahdollisuus suorittaa valmistavaan koulutukseen sisältyviä lukion kursseja. Myös lukion toimintakulttuuri ja työskentelytavat tulisivat opiskelijoille tutuiksi jo valmistavan koulutuksen aikana, mikäli koulutus järjestettäisiin varsinaisen lukiokoulutuksen yhteydessä.

7 §. Opetuksen laajuus ja sisältö. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen laajuudesta. Koulutus olisi laajuudeltaan yhden lukuvuoden pituinen, ja se sisältäisi erityisesti suomen tai ruotsin kielen ja tarvittaessa muiden kielten opintoja sekä lukio-opiskelussa vaadittavia tietoja ja taitoja.

Koulutuksessa opiskelija parantaisi valmiuksiaan erityisesti suomen tai ruotsin kielessä ja tarvittaessa myös muissa kielissä, mahdollisuuksien mukaan myös opiskelijan omassa äidinkielessä. Myös muissa oppiaineissa olisi tarkoitus keskittyä erityisesti eri oppiaineiden käsitteisiin, ajattelutapaan ja ilmaisuun. Lisäksi opiskelijat voisivat tarvita lisäopintoja vieraisissa kielissä tai toisessa kotimaisessa kielessä. Tästä syystä olisi tarkoitus, että kieliopintoihin varattava kurssimäärä voidaan lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa jakaa joustavasti näiden eri kielten välillä opiskelijan tarpeiden mukaisesti.

Lukiokoulutukseen valmistavalla koulutuksella kehitettäisiin myös lukio-opiskelussa vaadittavia opiskelutaitoja sekä lisättäisiin tietämystä suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista. Lisäksi vahvistettaisiin opiskelijoiden tiedonhankinta- ja -soveltamistaitoja sekä tieto- ja viestintätekniistä osaamista. Yh-

teiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen avulla opiskelijoita tutustutettaisiin suomalaiseseen yhteiskuntaan, suomalaiseen kulttuuriin ja koulutusjärjestelmään. Opiskelijoita kannustettaisiin yhteiskunnalliseen osallisuuteen.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijalle tulee antaa opinto-ohjausta.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelijalle muodostuisi käsitys suomalaisen lukiokoulutuksen ja muun koulutusjärjestelmän toimintamalleista ja vaatimuksista ja hän oppisi asettamaan koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita. Lisäksi opiskelija voisi suorittaa varsinaisen lukiokoulutuksen kursseja.

Pykälän 6 momentin mukaan opetuksen laajuudesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lukioasetuksen (810/1998) 1 §:ssä säädetään tarkemmin kurssien sisältämän opetuksen määrästä. Asetuksen mukaan nuorille suunnattavan opetuksen kesto on keskimäärin 38 tuntia kurssia kohden ja aikuisille 28 tuntia kurssia kohden. Sama koskisi myös lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta. Koulutus on suunniteltu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jota ei sen vuoksi voisi suorittaa erillisinä kursseina ns. aineopintoina. Tarkoituksena on lisätä lukioasetuksen 1 §:ään säännös, jonka mukaan lukiokoulutukseen valmistava koulutus sisältäisi vähintään 25 kurssia.

10 §. Tuntijako ja opetussuunnitelmien perusteet. Pykälän 1 momentin sanamuoto ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtioneuvosto päättäisi lukiokoulutuksen sijasta tässä laissa tarkoitettun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista sekä opetuksen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä opinto-ohjaukseen (tuntijako). Uusi sanamuoto pitäisi sisällään varsinaisen lukiokoulutuksen lisäksi myös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen.

Opetushallitus päättäisi siten lukiolain 10 §:n mukaisesti myös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa.

19 §. Opiskelijaksi hakeutuminen. Pykälän 2 momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin lukiokoulutuksen sijasta tässä laissa tarkoitettua koulutuksesta. Näin sanamuoto pitäisi sisällään myös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen.

Perusopetuksen jälkeisissä erilaisissa valmistavissa koulutuksissa on tarkoitus ottaa käyttöön uusia hakumenettelyitä syksyllä 2014 alkavan koulutuksen osalta. Myös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen on tarkoitus tulla yhteisten hakumenettelyiden piiriin. Yhteiset hakumenettelyt toteutettaisiin opiskelijavalintarekisterilaissa tarkoitettua ammatillisen ja lukiokoulutuksen hakurekisteriä käyttäen. Asiaa koskevat säädösmuutokset on tarkoitus vahvistaa syksyn 2013 aikana.

Yhteiset hakumenettelyt eivät koskisi opiskelijaksi ottamisen perusteita. Opiskelijaksi ottamisen perusteista säädettäisiin lukiolain 20 §:ssä.

20 §. Opiskelijaksi ottamisen perusteet. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen sisällytettäisiin säännökset lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta. Muilta osin pykälän sisältö pysyisi entisenlaisena, mutta säädösteknisistä syistä koko pykälä on kirjoitettu uudelleen. Pykälän ensimmäinen momentti koskisi lukiokoulutukseen ottamista nykyiseen tapaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valmistavaan koulutukseen ottamisesta. Momentin mukaan lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen voitaisiin ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on maahanmuuttaja tai vieraskielinen, ja joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan oppimäärän taikka jolla katsotaan muutoin olevan vastaavat tiedot ja taidot, ja jolla ei ole riittäviä kielellisiä valmiuksia suoriutua lukio-opinnoista suomen tai ruotsin kielellä.

Opiskelijan tavoitteena tulisi olla jatkaa opiskelua lukiossa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen jälkeen.

Koulutukseen ei voitaisi ottaa henkilöä, joka on suorittanut yliopistolain (558/2009) 37 §:n 1 momentissa mainitun tutkinnon tai korkeakoulututkinnon. Kyseisillä henkilöillä katsotaan olevan jo lukiokoulutuksen antamat tai sitä vastaavat tiedot ja taidot, eikä heillä siten ole tarvetta lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen.

Opiskelijalla tulisi olla riittävä opetuskielen hallinta. Ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, että lain tasolla määritettäisiin, mitä riittävä opetuskielen hallinta tarkoittaa.

Pykälän 3 momentin mukaan opiskelijaksi ottamisesta päättäisi tarkemmin koulutuksen järjestäjä. Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi säätää asetuksella tarkemmin opiskelijaksi ottamisen perusteista sekä lukiokoulutukseen että lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen.

Pykälän 4 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen voitaisiin ottaa opiskelijaksi henkilö, jonka tarkoituksena on yhden tai useamman lukion oppimäärään kuuluvan oppiaineen suorittaminen. Näitä niin kutsuttuja aineopiskelijoita ei siten voitaisi lainkaan ottaa lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen.

24 §. Opiskeluaika. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan lukiokoulutukseen valmistava koulutus olisi suoritettava vuodessa.

1.2 Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

6 §. Kunnan valtionosuus ja valtionosuiden peruste lukiolaissa tarkoitetussa koulutuksessa, ammatillisessa peruskoulutuksessa ja ammattikorkeakoulussa. Pykälän 2 momentin 1 kohdan säännöstä kunnan valtionosuuden perusteen laskemisesta ehdotetaan täsmennettäväksi. Kunnan järjestämän lukio-koulutuksen ohella myös kunnan järjestämä maahanmuuttajien ja vieraskielisten lukio-koulutukseen valmistava koulutus luettaisiin mukaan valtionosuuden perusteeseen.

8 §. Kunnan omarahoitusosuus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä puhuttaisiin lukiolaissa tarkoitetusta koulutuksesta nykyisen lukiokoulutuksen sijaan.

Lukiolaissa tarkoitettu koulutus kattaisi myös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen. Lisäksi pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siihen lisät-

täisiin säännös siitä, että kunnan omarahoitusosuus maahanmuuttajien lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen osalta olisi 50 prosenttia. Lisäys 50 prosentin omarahoitusosuudesta on tarpeen, koska kyseessä on uusi valtionosuustehtävä, johon opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 64 §:ään sisältyvän viittaussäännöksen mukaisesti myönnetään valtionrahoitusta 50 prosenttia lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen laskennallisista kustannuksista. Näin ollen valtion rahoitusosuus valmistavan koulutuksen osalta nousee 41,89 prosentista 50 prosenttiin.

24 §. Lukion yksikköhinnat. Säädösteknisiä syistä pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaan, koska yksittäisten valmistavaa koulutusta koskevien muutosten lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi kokonaan uusi 3 momentti.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että joka neljäs vuosi tapahtuvaan lukiokoulutuksen valtakunnallisten kustannusten laskentaan sisältyisivät myös maahanmuuttajien ja vieraskielisten lukio-koulutukseen valmistavan koulutuksen kustannukset ja opiskelijat.

Uudessa 3 momentissa säädettäisiin lukio-koulutuksen järjestäjien valmistavan koulutuksen yksikköhinnan määrittämisestä. Lukio-koulutuksen järjestäjälle yksikköhinta määritettäisiin valmistavan koulutuksen opiskelijoiden osalta porrastamalla 23 §:n nojalla säädettävää lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa. Yksikköhinnan laskemisesta ja porrastuksen määrästä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää, että keskimääräistä yksikköhintaa korotettaisiin opiskelijaa kohti luvulla 1,21.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi sisäoppilaitoslisästä, joka koskisi myös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijoita silloin kun koulutuksen järjestäjällä on järjestämisluvan mukaan tehtävänä järjestää koulutusta sisäoppilaitoksessa.

Pykälän 7 momentissa säädetään aikuisten yksikköhinnan määräytymistä. Säännös koskisi myös aikuisten lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

2.1 Lukioasetus (810/1998) ja Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (955/2002)

Lukioasetukseen tehdään esityksen vaatimat muutokset. Valtioneuvoston asetusta lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta muutetaan 1 §, 6 § sekä 8 §:n osalta esitystä vastaavaksi.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun asetukseen lisätään lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen yksikköhinnan määräämistä koskeva säännös.

2.2 Opetussuunnitelman perusteet

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet laaditaan esityksen vaatimalla tavalla. Muutokset valmistellaan siten, että uudistetut perusteet ovat koulutuksen järjestäjien käytössä kevätlukukauden 2014 aikana. Paikallisten opetussuunnitelmien tarkistukset tehdään kevätlukukauden 2014 aikana ja uusien normien mukaiseen toimintaan siirrytään lukuvuoden 2014—2015 alusta. Opetushallitus tukee paikallista opetussuunnitelmatyötä koulutuksella ja vahvalla informaatio-ohjauksella.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä helmikuuta 2014.

Koska lukiokoulutukseen valmistava koulutus käynnistyisi 1 päivästä elokuuta 2014, voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetaan, että rahoituslain säännöksiä sovelletaan edellä mainitusta ajankohdasta alkavaan koulutukseen.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen toimeenpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkoitus on, että ehdotettu muutos otetaan ennakkollisesti huomioon lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa säädettyäessä. Koulutuksen käynnistymisvaiheessa rahoituksen perusteena käytettäisiin rahoituslain 48 §:n 1 momentin nojalla arvioitua opiskelijamäärää, jonka opetus- ja kulttuuri-

ministeriö tarkistaa rahoituslain 50 §:n 2 momentin mukaisesti vuoden 2014 loppuun mennessä.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hallituksen esitystä on tarkasteltava myös perustuslaissa säädettyjen perusoikeuksien näkökulmasta. Perustuslain 6 §:n mukaan ihmisiä on kohdeltava yhdenvertaisesti lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Saman pykälän 2 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Esityksessä tarkoitettu lukiokoulutukseen valmistava koulutus olisi tarkoitettu maahanmuuttajille ja vieraskielisille. Maahanmuuttajalla tarkoitetaan esityksen 2 a §:n mukaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty ulkomaalaislain (301/2004) 161 §:ssä tarkoitettu oleskelukortti. Vieraskielisellä tarkoitetaan henkilöä, jonka äidinkieli on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) tarkoittamassa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

Valmistavaan koulutukseen ei voisi hakeutua Suomessa syntynyt ja kasvanut ja äidinkielenään suomea, ruotsia tai saamea puhuva henkilö. Esitys saattaa siten maahanmuuttajat ja vieraskieliset eri asemaan suhteessa muihin suomalaisiin. Perustuslain 6 §:n mukaan eri asemaan saattaminen on kuitenkin mah-

dollista, mikäli siihen on hyväksyttävä syy. Maahanmuuttajia ja vieraskielisiä siirtyy lukiokoulutukseen ja myöhemmin korkeakoulutukseen vähän suhteessa kantaväestöön. Keskeisenä syynä ovat puutteet kielellisissä taidoissa ja opiskelutaidoissa. Valmistavassa koulutuksessa keskityttäisiin opiskelijoiden suomen tai ruotsin kielen taidon sekä opiskelutaitojen parantamiseen. Kyseessä olisi positiivinen erityiskohtelu, joka antaisi maahanmuuttajille ja vieraskielisille nykyistä yhden-

vertaisemmat valmiudet hakeutua lukiokoulutukseen.

Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotus ei loukkaa perustuslaissa säädettyjä perusoikeuksia, ja se voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**lukiolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (629/1998) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n otsikko ja 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 momentti, 20 § ja 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 10 §:n 1 momentti laissa 1184/1998, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a § ja 7 §:ään uusi 5 ja 6 momentti seuraavasti:

1 §

Soveltamisala ja tarkoitus

Tässä laissa säädetään nuorille ja aikuisille annettavasta perusopetuksen oppimäärään perustuvasta yleissivistävästä lukiokoulutuksesta. Lisäksi tässä laissa säädetään maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävästä lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta.

2 §

Koulutuksen tavoitteet

Lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukiokoulutukseen siirtymistä varten. Lisäksi koulutuksen tulee tukea opiskelijoiden edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana.

2 a §

Määritelmät

Tässä laissa *maahanmuuttajalla* tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty ulkomaalaislain (301/2004) 161 §:ssä tarkoitettu oleskelukortti.

Tässä laissa *vieraskielisellä* tarkoitetaan henkilöä, jonka äidinkieli on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) tarkoittamassa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

3 §

Koulutuksen järjestäjät

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten. Lupa sisältää oikeuden järjestää maahanmuuttajille ja vieraskielisille lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta.

7 §

Opetuksen laajuus ja sisältö

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on laajuudeltaan yhden lukuvuoden opintokokonaisuus, ja se sisältää erityisesti suomen tai ruotsin kielen ja tarvittaessa muiden kielten opintoja, lukio-opintoja sekä lukio-opiskelussa vaadittavia tietoja ja taitoja. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijalle tulee antaa opinto-ohjausta.

Opetuksen laajuudesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Tuntijako ja opetussuunnitelman perusteet

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tässä laissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista sekä opetukseen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä opinto-ohjaukseen (tuntijako).

19 §

Opiskelijaksi hakeutuminen

Hakumenettelystä tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen säädetään erikseen.

20 §

Opiskelijaksi ottamisen perusteet

Opiskelijaksi lukiokoulutukseen voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös henkilö, joka ei ole suorittanut perusopetuksen oppimäärää mutta jolla katsotaan muutoin olevan riittävät edellytykset lukio-opinnoista suoriutumiseen.

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö,

1. joka on maahanmuuttaja tai vieraskielinen, ja

2. joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan oppimäärän taikka jolla katsotaan muutoin olevan vastaavat tiedot ja taidot, ja

3. jolla ei ole riittäviä kielellisiä valmiuksia suoriutua lukio-opinnoista suomen tai ruotsin kielellä, ja

4. jonka tavoitteena on jatkaa opiskelua lukiossa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen jälkeen, ja

5. joka ei ole suorittanut yliopistolain (558/2009) 37 §:n 1 momentissa mainittua tutkintoa tai korkeakoulututkintoa.

Koulutuksen järjestäjä päättää muista opiskelijaksi ottamisen perusteista sekä mahdollisesti järjestettävistä pääsy- tai soveltuvuuskoeteista. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin opiskelijaksi ottamisen perusteista. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Opiskelijaksi 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen voidaan ottaa myös sellainen henkilö, jonka tarkoituksena on ainoastaan yhden tai useamman lukion oppimäärään kuuluvan oppiaineen suorittaminen.

24 §

Opiskeluaika

Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajkaan pidentystä. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suorittaa yhdeksässä vuodessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2014.

Opetushallituksen on laadittava opetussuunnitelman perusteet tämän lain mukaisiksi siten, että koulutuksen järjestäjä voi ottaa niiden mukaiset opetussuunnitelmat käyttöön viimeistään 1 päivänä elokuuta 2014.

2.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 6 §:n otsikko ja 2 momentin 1 kohta, 8 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 24 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 1 momentti laissa 1511/2011 ja 24 § osaksi laissa 1511/2011, seuraavasti:

6 §

Kunnan valtionosuus ja valtionosuuden peruste lukiolaissa tarkoitettussa koulutuksessa, ammatillisessa peruskoulutuksessa ja ammattikorkeakoulussa

 Kunnan valtionosuuden perustetta varten lasketaan yhteen:

1) kunnan järjestämää lukiokoulutusta ja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävää lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta saavien opiskelijoiden määrän ja opiskelijaa kohti määrätyn yksikköhinnan tulo;

8 §

Kunnan omarahoitusosuus lukiolaissa tarkoitettun koulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin

Kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksista on 58,11 prosenttia ja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävään lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen käyttökustannuksista 50 prosenttia euromäärästä, joka lasketaan siten, että 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla laskettu euromäärä jaetaan koko maan asukasmäärällä ja näin saatu euromäärä kerrotaan kunnan asukasmäärällä.

24 §

Lukion yksikköhinnat

Lukion yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka neljäs vuosi kaikille koulutuksen järjestäjille lukiolaissa tarkoitettusta koulutuksesta yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailta järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia opiskelijoita. Yksikköhintoja laskettaessa niiden opiskelijoiden määrästä, jotka opintonsa aloittaessaan ovat täyttäneet 18 vuotta, otetaan huomioon 58 prosenttia.

Kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan vähäisen opiskelijamäärän mukaisen tunnusluvun perusteella siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Ulkomailta järjestettävän koulutuksen yksikköhinta määrätään porrastamalla 23 §:n nojalla säädettyä lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja opetus- ja kulttuuriministeriö asetuksen nojalla määrää. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai

muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

Lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijoiden osalta määrätään porrastamalla 23 §:n nojalla säädettyä lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa.

Jos lukiokoulutuksen järjestäjän tehtäväksi on lukiolain 4 §:n 2 momentin nojalla määrätty järjestää koulutusta sisäoppilaitoksessa, yksikköhintaa korotetaan sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien opiskelijoiden osalta siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Yksikköhinnat määrätään siten, että ne eumäärät, jotka saadaan kertomalla koulutuksen järjestäjille lasketut yksikköhinnat koulutuksen järjestäjien opiskelijoiden määrällä, yhteenlaskettuina vastaavat 1 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Muina kuin 1 momentissa mainittuina vuosina yksikköhinnat lasketaan siten kuin tässä pykälässä säädetään, kuitenkin 1 momentissa tarkoitettuna vuoden yksikköhintoja laskettaessa selvitettyjen kokonaiskustannusten perusteella.

Jos opiskelija on aloittanut opintonsa 18 vuotta täytettyään, yksikköhinta on 58 prosenttia asianomaiselle koulutuksen järjestäjälle opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta lukuun ottamatta sisäoppilaitoksessa lukiokoulutusta saavia opiskelijoita. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa tässä momentissa tarkoitettua yksikköhintaa.

Yksikköhintojen laskemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään perusteista, joilla lukiolain 20 §:n 3 momentissa tarkoitettua oppiaineen suorittaminen muunnetaan opiskelijamääräksi ja otetaan huomioon tämän pykälän 1 ja 5 momentissa tarkoitettujen 18 vuotta täytettyään opintonsa aloittaneiden määrässä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2014.

Tämän lain säännöksiä sovelletaan 1 päivänä elokuuta 2014 tai sen jälkeen alkavan koulutuksen rahoitukseen.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Opetusministeri *Krista Kiuru*

1.

Laki**lukiolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (629/1998) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n otsikko ja 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 momentti, 20 § ja 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 10 §:n 1 momentti laissa 1184/1998, sekä
lisätään lakiin uusi 2 a § ja 7 §:ään uusi 5 ja 6 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Soveltamisala ja tarkoitus**Soveltamisala ja tarkoitus*

Tässä laissa säädetään nuorille ja aikuisille annettavasta perusopetuksen oppimäärään perustuvasta yleissivistävästä lukiokoulutuksesta.

Tässä laissa säädetään nuorille ja aikuisille annettavasta perusopetuksen oppimäärään perustuvasta yleissivistävästä lukiokoulutuksesta. *Lisäksi tässä laissa säädetään maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävästä lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta.*

2 §

2 §

*Lukiokoulutuksen tavoitteet**Koulutuksen tavoitteet*

Lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi koulutuksen tulee tukea opiskelijoiden edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana.

Lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. *Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukiokoulutukseen siirtymistä varten.* Lisäksi koulutuksen tulee tukea opiskelijoiden edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana.

2 a §

Määritelmät

Tässä laissa **maahanmuuttajalla** tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty ulkomaalaislain (301/2004) 161 §:ssä tarkoitettu oleskelukortti.

Tässä laissa **vieraskielisellä** tarkoitetaan henkilöä, jonka äidinkieli on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) tarkoittamassa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

3 §

Koulutuksen järjestäjät

Asianomainen ministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten.

3 §

Koulutuksen järjestäjät

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten. Lupa sisältää oikeuden järjestää maahanmuuttajille ja vieraskielisille lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta.

7 §

Opetuksen laajuus ja sisältö

7 §

Opetuksen laajuus ja sisältö

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on laajuudeltaan yhden lukuvuoden opintokokonaisuus, ja se sisältää erityisesti suomen tai ruotsin kielen ja tarvittaessa muiden kielten opintoja, lukio-opintoja sekä lukio-opiskelussa vaadittavia tietoja ja taitoja. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijalle tulee antaa opinto-ohjausta.

Opetuksen laajuudesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Tuntijako ja opetussuunnitelman perusteet

Valtioneuvosto päättää lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista sekä opetukseen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä opinto-ohjaukseen (tuntijako).

10 §

Tuntijako ja opetussuunnitelman perusteet

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tässä laissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista sekä opetukseen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä opinto-ohjaukseen (tuntijako).

19§

Opiskelijaksi hakeutuminen

Hakumenettelystä lukiokoulutukseen säädetään erikseen.

19§

Opiskelijaksi hakeutuminen

Hakumenettelystä tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen säädetään erikseen.

20 §

Opiskelijaksi ottamisen perusteet

Opiskelijaksi voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös henkilö, joka ei ole suorittanut perusopetuksen oppimäärää mutta jolla katsotaan muutoin olevan riittävät edellytykset lukio-opinnoista suoriutumiseen.

20 §

Opiskelijaksi ottamisen perusteet

Opiskelijaksi lukiokoulutukseen voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös henkilö, joka ei ole suorittanut perusopetuksen oppimäärää mutta jolla katsotaan muutoin olevan riittävät edellytykset lukio-opinnoista suoriutumiseen.

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö,

1. joka on maahanmuuttaja tai vieraskielinen, ja

2. joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan oppimäärän taikka jolla katsotaan muutoin olevan vastaavat tiedot ja taidot, ja

3. jolla ei ole riittäviä kielellisiä valmiuksia suoriutua lukio-opinnoista suomen tai ruotsin kielellä, ja

4. jonka tavoitteena on jatkaa opiskelua lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen jälkeen, ja

5. joka ei ole suorittanut yliopistolain (558/2009) 37 §:n 1 momentissa mainittua tutkintoa tai korkeakoulututkintoa.

Koulutuksen järjestäjä päättää muista opiskelijaksi ottamisen perusteista sekä mahdollisesti järjestettävistä pääsy- tai soveltuvuusko-

Koulutuksen järjestäjä päättää muista opiskelijaksi ottamisen perusteista sekä mahdollisesti järjestettävistä pääsy- tai soveltuvuus-

keista. Asianomainen ministeriö voi päättää tarkemmin opiskelijaksi ottamisen perusteista. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

kokeista. *Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin opiskelijaksi ottamisen perusteista.* Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Opiskelijaksi voidaan ottaa myös sellainen henkilö, jonka tarkoituksena on ainoastaan yhden tai useamman lukion oppimäärään kuuluvan oppiaineen suorittaminen.

Opiskelijaksi *1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen* voidaan ottaa myös sellainen henkilö, jonka tarkoituksena on ainoastaan yhden tai useamman lukion oppimäärään kuuluvan oppiaineen suorittaminen.

24 §

24 §

*Opiskeluaika**Opiskeluaika*

Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajkaan pidentymistä.

Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajkaan pidentymistä. *Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suorittaa yhdeksässä vuodessa.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2014.

Opetushallituksen on laadittava opetussuunnitelman perusteet tämän lain mukaisiksi siten, että koulutuksen järjestäjä voi ottaa niiden mukaiset opetussuunnitelmat käyttöön viimeistään 1 päivänä elokuuta 2014.

2.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 6 §:n otsikko ja 2 momentin 1 kohta, 8 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 24 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 1 momentti laissa 1511/2011 ja 24 § osaksi laissa 1511/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Kunnan valtionosuus ja valtionosuuden peruste lukiokoulutuksessa, ammatillisessa peruskoulutuksessa ja ammattikorkeakoulussa

*Kunnan valtionosuus ja valtionosuuden peruste lukiolaissa **tarkoitettussa koulutuksessa**, ammatillisessa peruskoulutuksessa ja ammattikorkeakoulussa*

 Kunnan valtionosuuden perustetta varten lasketaan yhteen:

1) kunnan järjestämää lukiokoulutusta saavien opiskelijoiden määrän ja kunnalle lukio- koulutusta varten opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan tulo;

 Kunnan valtionosuuden perustetta varten lasketaan yhteen:

1) kunnan järjestämää *lukiokoulutusta ja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävää lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta saavien opiskelijoiden määrän ja opiskelijaa kohti määrätyn yksikköhinnan tulo;*

8 §

8 §

Kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin

*Kunnan omarahoitusosuus **lukiolaissa tarkoitettun koulutuksen**, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin*

Kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin on 58,11 prosenttia euromäärästä, joka lasketaan siten, että 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla laskettu euromäärä jaetaan maan asukasmäärällä ja näin saatu euromäärä kerrotaan kunnan asukasmäärällä.

Kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksista on 58,11 prosenttia *ja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävään lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen käyttökustannuksista 50 prosenttia* euromäärästä, joka lasketaan siten, että 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla laskettu euromäärä jaetaan koko maan asukasmäärällä ja näin saatu euromäärä

kerrotaan kunnan asukasmäärällä.

24 §

Lukion yksikköhinnat

Lukion yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka neljäs vuosi kaikille koulutuksen järjestäjille lukiokoulutuksesta yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia opiskelijoita. Yksikköhintoja laskettaessa niiden opiskelijoiden määrästä, jotka opintonsa aloittaessaan ovat täyttäneet 18 vuotta, otetaan huomioon 58 prosenttia.

Kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan vähäisen opiskelijamäärän mukaisen tunnusluvun perusteella siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Ulkomailla järjestettävän koulutuksen yksikköhinta määrätään porrastamalla 23 §:n nojalla säädettyä lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja opetus- ja kulttuuriministeriö asetuksen nojalla määrää. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

Jos lukiokoulutuksen järjestäjän tehtäväksi on lukiolain 4 §:n 2 momentin nojalla määrätty järjestää lukiokoulutusta sisäoppilaitoksessa, yksikköhintaa korotetaan sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saa-

24 §

Lukion yksikköhinnat

Lukion yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka neljäs vuosi kaikille koulutuksen järjestäjille *lukiolaissa tarkoitetusta koulutuksesta* yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia opiskelijoita. Yksikköhintoja laskettaessa niiden opiskelijoiden määrästä, jotka opintonsa aloittaessaan ovat täyttäneet 18 vuotta, otetaan huomioon 58 prosenttia.

Kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan vähäisen opiskelijamäärän mukaisen tunnusluvun perusteella siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Ulkomailla järjestettävän koulutuksen yksikköhinta määrätään porrastamalla 23 §:n nojalla säädettyä lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja opetus- ja kulttuuriministeriö asetuksen nojalla määrää. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

Lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijoiden osalta määrätään porrastamalla 23 §:n nojalla säädettyä lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa.

Jos lukiokoulutuksen järjestäjän tehtäväksi on lukiolain 4 §:n 2 momentin nojalla määrätty järjestää koulutusta sisäoppilaitoksessa, yksikköhintaa korotetaan sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien

vien opiskelijoiden osalta siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Yksikköhinnat määrätään siten, että ne eumäärät, jotka saadaan kertomalla koulutuksen järjestäjille lasketut yksikköhinnat koulutuksen järjestäjien opiskelijoiden määrillä, yhteenlaskettuina vastaavat 1 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Muina kuin 1 momentissa mainittuina vuosina yksikköhinnat lasketaan siten kuin tässä pykälässä säädetään, kuitenkin 1 momentissa tarkoitetun vuoden yksikköhintoja laskettaessa selvitettyjen kokonaiskustannusten perusteella.

Jos opiskelija on aloittanut opintonsa 18 vuotta täytettyään, yksikköhinta on 58 prosenttia asianomaiselle koulutuksen järjestäjälle opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta lukuun ottamatta sisäoppilaitoksessa lukiokoulutusta saavia opiskelijoita. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa tässä momentissa tarkoitettua yksikköhintaa.

Yksikköhintojen laskemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään perusteista, joilla lukiolain 20 §:n 3 momentissa tarkoitetun oppiaineen suorittaminen muunetaan opiskelijamääräksi ja otetaan huomioon tämän pykälän 1 ja 5 momentissa tarkoitettujen 18 vuotta täytettyään opintonsa aloitaneiden määrässä.

opiskelijoiden osalta siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Yksikköhinnat määrätään siten, että ne eumäärät, jotka saadaan kertomalla koulutuksen järjestäjille lasketut yksikköhinnat koulutuksen järjestäjien opiskelijoiden määrillä, yhteenlaskettuina vastaavat 1 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Muina kuin 1 momentissa mainittuina vuosina yksikköhinnat lasketaan siten kuin tässä pykälässä säädetään, kuitenkin 1 momentissa tarkoitetun vuoden yksikköhintoja laskettaessa selvitettyjen kokonaiskustannusten perusteella.

Jos opiskelija on aloittanut opintonsa 18 vuotta täytettyään, yksikköhinta on 58 prosenttia asianomaiselle koulutuksen järjestäjälle opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta lukuun ottamatta sisäoppilaitoksessa lukiokoulutusta saavia opiskelijoita. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa tässä momentissa tarkoitettua yksikköhintaa.

Yksikköhintojen laskemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään perusteista, joilla lukiolain 20 §:n 3 momentissa tarkoitetun oppiaineen suorittaminen muunetaan opiskelijamääräksi ja otetaan huomioon tämän pykälän 1 ja 5 momentissa tarkoitettujen 18 vuotta täytettyään opintonsa aloitaneiden määrässä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2014.

Tämän lain säännöksiä sovelletaan 1 päivänä elokuuta 2014 tai sen jälkeen alkavan koulutuksen rahoitukseen.